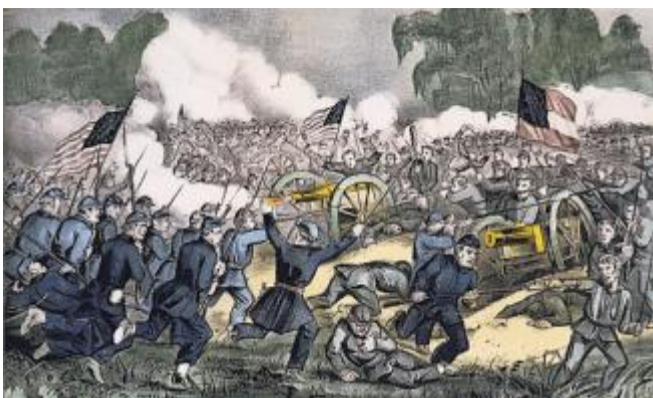

Musikalsk overskudd

Slaget ved Gettysburg (1863), her fremstilt av trykkfirmaet Currier and Ives, var det aller blodigste under Den amerikanske borgerkrigen. 1865 var krigens siste år.

146 år siden: Suppe, såpe og frelse

I 1865 grunnlegger ekteparet Catherine og William Booth en kristen, evangelisk hjelpebevegelse, organisert etter militære prinsipper. Bevegelsen utgår fra metodistbevegelsen, og får navnet Christian Mission. Det blir senere endret til Salvation Army. 23 år etter stiftelsesåret kommer Frelsesarmeen til Norge, og får en menighet i hovedstaden Kristiania. Armeen tilbyr – også i dag – omsorg for hele mennesket gjennom «suppe, såpe og frelse», som bevegelsen selv sier det.

I Junaiten skjer det litt av hvert. Aller viktigst: Den amerikanske borgerkrigen avsluttes med nordstatenes seier over sørstatene. I tillegg avskaffes slaveriet for godt. De 40.000 siste slavene settes fri i Kentucky i desember 1865.

Dette året starter Johannes Brahms arbeidet med sitt requiem. Om han fullfører verket i 1865 eller et år eller to senere, strides de lærde om.

At det er et av historiens vakreste korstykker, er det liten uenighet om. Brahms' verk nummer 45, *Ein Deutsches Requiem*, ble skrevet like etter at komponistens mor hadde gått bort. Og musikken, den er slik at man kan koste på seg klisjeen «vemodig vakker».

«Brahms' requiem er vemodig vakkert»

MITT KULTURLIV

LARS O. FLYDAL

Inger Margrethe Stoveland: Ordet

– Med utgangspunkt i skuespillet *Ordet* av Kaj Munk, som går på Den Nationale Scene, jobber vi nå med en konferanse som holdes i slutten av oktober. Bjørgvin bispedømme har valgt «ordet» som spesialfelt i vår kultursatsing. Tematikken blir «ordet» i vid forstand, knyttet opp mot både vestlandsk forkynnertradisjon, litteratur og språkformidling. Vi vil legge vekt på på språkets verdier i møtet mellom samfunn, kunst og hellige tekster.

– Den Nationale Scene gjør en egen forestilling for oss og vi vil reise språkdebatten med et panel bestående av skuespiller Ola B. Johannessen, biskop Halvor Nordhaug og teatersjef Bjarte Hjelmeland. Vi får også med oss dansken Søren Dosenrode fra Ålborg Universitet, som er en autoritet på Munks dramatik og språk.

– Konferansen vil også være en viktig del av Bibelselskapets lanseringsprogram rundt den nye bibeloversettelsen. Vi vil drøfte den demokratiske prosessen rundt den nye Bibelen. Særlig interessant er forholdet mellom det funksjonelle og det kunstneriske i det nye bibelspråket.

Inger Margrethe Stoveland er kulturkonsulent i Bjørgvin bispedømme.

■ Anmeldt av
Arne Guttormsen

arne.guttormsen@vl.no 22 310 392

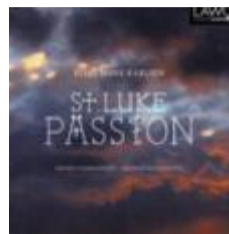
Henrik Ødegård og Kjell Mørk Karlsen har begge skrevet musikk til Lukas' lidelsesdrama. Vi lever i en rik, kirke-musikalsk samtid.

Mens dagens bildekunst, litteratur og scenekunst nøler med å gå like inn i Getsemane og følge mesterens siste kamp, ser komponistene stadig dramaet som en utfordring. Selvsagt henger dette sammen med at kirke, kantorer og kor spesielt etter-spør musikk som spiller med i den gudstjenestlige feiring. At det skal resultere i at vi på få år har fått et rikt tilfang av rekviemesser, oratorier og pasjoner fra norske samtidskomponister, er imidlertid ikke opplagt.

I dag gjør denne revitaliseringen at vi i pasjonstiden slettes ikke må gå til de store, gamle for å finne verken de store, musikalske opplevelsene eller den meditative veien inn i evangeliets smertepunkt.

Vårt tids språk. Kjell Mørk Karlsen har skrevet tre pasjoner. *Johannespasjonen* er fra 1991. *Lukaspasjonen* ble skrevet i 2006, men er først nå gitt ut på plate. Etter det har han også skrevet en pasjon med utgangspunkt i Markus, som han selv betegner som «stillferdig musikk med enkle virkemidler». Den foreliggende *Lukaspasjonen* viker slettes ikke tilbake i bruk av virkemidler.

Med sin store kjennskap til den kirkemusikalske historie og samtid, har Mørk Karlsen skrevet et verk som klinger både nytt og gammelt. Med innslag av gregoriansk og russisk-ortodokse klanger blir komponistens modernistiske tonespråk

CD KIRKEMUSIKK

Kjell Mørk Karlsen
Lukaspasjon
Bergen Domkantori, Magnar Mangersnes (dirigent), Tor Grønn (orgel)
Lavvo LWC 1020/
Musikkoperatørene

Levende, modernistisk språk for et 2000 år gammelt drama.

LUKASPASJON

Henrik Ødegårds lukaspasjon ble urfremført under langfredagsmessen i Fredrikstad domkirke 22. april.

et levende språk for et 2000 år gammelt drama der mye av kirkehistorien og verdenskirken får syngende med.

Dramatikk. Korpartiene er intense både i ømhet og i stor dramatikk, noe Bergen domkantori ivaretar på fortreffelig vis slik de gjør det i den avsluttende hymnen «Ditt kors hyller vi, Herre».

Komponisten avviker mønstret ved å la teksten bli lest (Nils Ole Oftebro) til et lydmalende og til dels sterkt dramatisk orgelfølge. I disse orgelpartiene ligger både flere av pasjonens musikalske høydepunkter, samt det formmessige grepet som leder oss gjennom forløpet.

Den stille vei. Mørk Karlsens verk er stort og dramatisk og vil antagelig først og fremst bli fremført og ikke minst opp-

Også komponist Henrik Ødegård har også satt toner til Lukas' lidelsesdrama.

levd som et konsertverk. Henrik Ødegård går så å si i en helt annen retning, og velger stillhetens vei. Hans nyskrevne *Lukaspasjon* ble urfremført under langfredagsgudstjeneste i Fredrikstad domkirke i vår. Et prosjektkor på et titalls sangere var ledet av domkantor Tor Erik Moen. Komponisten sang selv evangelistrollen.

Langfredagens gudstjeneste er årets mørkeste, tømt for farge og lys. Bare dødsbyggene er tilbake. Aldri står ordene mer brutalt fram, knapt tar vi del i noe mer uhyggelig enn om vi tar inn over oss at vi er blant dem som roper ut det blinde krav: Korsfest, korsfest!

Menigheten med. Siden vi er samlet til gudstjeneste og ikke til konsert, er det avgjørende at menigheten deltar. Med pasjonsteksten fra Lukas i hendene, får vi en intens opplevelse av tekstnærhet mens vi lytter til Henrik Ødegårds velmodulerte stemme. Dessuten er menigheten også gitt en musikalsk utfordring i syngingen av et enstemmig «omkved» som er trykket i teksthftet med noter. Menneskene i påskedramaet

«Korpartiene er intense både i ømhet og i stor dramatikk»

– Jesus, Peter, Pilatus, kvinnen i borggården – synger sine egne «replikker». Foruten den innledende introduksjonen, er det i hovedsak bare folkets røst som er komponert i flerstemmige satser. Stramt og uten påfallende bruk av kompositoriske spialeffekter.

Ødegårds musikalske språk snakker konsentrert og direkte slik at vår oppmerksomhet hele tiden holdes inne i dramaets utvikling frem mot korsfestelsen. Slik holdes pasjonen inne i gudstjenesterammen: Den sprenger seg ikke ut i konsertsalen.

CHILI PEPPERS TILBAKE

■ Red Hot Chili Peppers er snart klare med nytt album. 29. august kommer bandets tiende platen, som har fått tittelen *I'm With You*. NME melder at albumet er produsert av Rick Rubin. Det blir den første med bandets nye gitarist, Josh Klinghoffer, som erstattet John Frusciante i fjor. I juli kommer den første singelen. Den har fått tittelen «The Adventures of Raindance Maggie». Red Hot Chili Peppers forrige album, dobbeltalbumet *Stadium Arcadium* utkom i 2006. ©NTB

Chad Smith (fra høyre), Anthony Kiedis og Flea er snart plateaktuelle. Siden sist har gitarist John Frusciante (lengst til venstre) forlatt Red Hot Chili Peppers.